

Necròpolis de cal Garrifes

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Al sector oest del terme municipal, a la parròquia de Sant Salvador de Torroella i antic terme del castell de Torroella
Emplaçament	Ctra. C-55, al km. 57,9 camí en direcció est i sud, 1 km aprox. Trenar a la dreta per camí direcció NW uns 1.200 m. Des de can Conill seguir 900 m oest, poc abans de les ruïnes cal Garrifes
Alçada:	509
Coordenades:	
Latitud:	41.88363
Longitud:	1.69268
UTM Est (X):	391533
UTM Nord (Y):	4637682

Classificació

Número de fitxa	08141 - 164
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval
Segle	VIII-XI
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 19.BARP. Valor arqueològic i paleontològic
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Número inventari	CCAA 1566
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús

Titularitat	Privada
Titular:	08140A016000090000IM
Fitxes associades:	
<u>Cal Garrifes (jaciment)</u>	
<u>Cal Garrifes (masia)</u>	
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dl., 01/03/2021 - 12:33

Descripció

Necròpolis alt-medieval formada per tres tombes excavades a la roca. Té la particularitat d'estar junt a altres elements de caràcter més productiu o d'explotació forestal, com són dos forns de ginebró. Es troba molt a prop del jaciment vitivinícola de cal Garrifes, que també consta d'elements excavats a la roca. L'indret es caracteritza per la presència de grans blocs de pedra i una codina natural, i els diferents elements es troben a banda i banda d'un camí que va cap a la masia de l'Alzina. Les tres bombes estan aïllades, tot i que no gaire distants entre elles.

Al costat nord del camí trobem dos grans blocs de pedra. En un hi ha la tomba denominada número 1. És de tipus ovoïdal i orientada amb el cap al SW. Té una llargada de 1,30 m i una amplada màxima de 0,55 m. En la roca del costat hi ha excavat un dipòsit circular.

La tomba número 2 no l'hem pogut identificar. També té forma ovoïdal i orientació amb el cap al SW. Té una llargada de 1,95 m i una amplada màxima de 0,50 m.

La tomba número 3 es troba a uns 30 m de la número 2, però a la banda sud del camí (coordenades UTM: ETRS89 391573;4637674). És de forma pisciforme, està orientada amb el cap al SW i mesura 2,10 m de llarg per 0,50 d'amplada màxima.

En la codina del costat sud del camí hi trobem dos possibles forns de ginebró. El primer és a la vora del camí i el segon una mica més separat (coordenades UTM ETRS89 391545;4637660). Ambdós tenen una tipologia semblant, que és una de les diverses variants que adopten aquest tipus de forns. Consten d'un dipòsit circular excavat a la roca en el qual hi conflueixen dos reguerons que baixen en pendent. En èpoques més recents aquests forns funcionaven de la següent manera: al damunt dels reguerons s'hi apilonaven les branques de ginebró i les teies per cremar, que eren sostingudes dins d'un bidó que es col·locava invertit, de manera que actuava com una mena de forn. L'oli que destil·lava el ginebró baixava pels canalons i es dipositava en el dipòsit. L'oli de ginebró tenia moltes propietats, i s'utilitzava sobretot per guarir inflamacions en animals, però també en les persones. Cal dir que aquests forns podrien ser de la mateixa època que les tombes (alt-medieval) o tal vegada no, ja que van tenir una llarga pervivència i encara s'utilitzaven a principis del segle XX.

En aquest indret hi trobem encara altres retalls a la roca. Al nord del camí i molt arran d'aquest hi ha un dipòsit quadrangular de dimensions mitjanes. Més al nord, altres afloraments de roca conserven retalls de més petites dimensions.

Observacions:

El jaciment es va donar a conèixer l'any 1983 en un article firmat per Jaume Barberà, Antoni Daura i Dolors Pardo. En la carta arqueològica de 1988 es va considerar aquest jaciment separat del que hi ha

molt a prop i de característiques similars, anomenat cal Garrifes, una mica al sud de les ruïnes de la masia amb aquest nom. En el Catàleg del patrimoni de Navàs es va seguir aquest mateix criteri, que nosaltres també hem seguit.

L'any 2006 es van realitzar unes prospeccions arqueològiques a l'entorn del jaciment que van consistir bàsicament en la recerca de materials arqueològics. Els resultats van ser negatius. L'any 2010 Jordi Amorós va fer la revisió de la carta arqueològica i tampoc observà materials en superfície.

Bibliografia

BADIA, J.M. (1988). "Navàs". *Història del Bages*, vol. II. Edicions Parcir. Manresa, p. 159-160.

BARBERÀ, J., DAURA, A., PARDO, D. (1983). "Noves descobertes de necròpolis medievals als municipis de Cardona, Clariana de Cardener i Navàs". *Butlletí del Patronat de Museus*, núm. 2. Cardona, p. 33-45.

DAURA, A., GALOBART, J. (1984). "Necròpolis de Cal Garrifes". *Catalunya Romànica*, vol. XI. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, p. 351.352.

DAURA, A., GALOBART, J., PIÑERO, J. (1995) *L'arqueologia al Bages*. Col·lecció monografies, núm. 15. Centre d'Estudis del Bages. Manresa, p. 247-248.

FÀBREGA, A. (2006). "La pega vegetal. Producció i pluriactivitat pagesa". *Estudis d'Història Agrària*, n 19, p. 69-104.

FOLCH, C., GIBERT, J., MARTÍ, R. (2012). "Ocupació i organització del territori a la Catalunya central a l'alta edat mitjana". *Actes de les I Jornades d'Arqueologia de la Catalunya Central* (Manresa, 28, 29 i 30 d'Octubre de 2010). Barcelona, p. 120.

MARTÍ, R., FOLCH, C., GIBERT, J. (2006). Memòria de les prospeccions arqueològiques a la Vall del Cardener. Arxiu Servei d'Arqueologia i Paleontologia. Generalitat de Catalunya. Núm. Reg. 7084.

PIÑERO, J. (1994). *Inventari del Patrimoni Arquitectònic i Històric de Navàs*. Ajuntament de Navàs. Navàs. Fitxa A. 23.

VILA, G. (2014). *Pla turístic i de màrqueting de Navàs*. Annex 1. Ajuntament de Navàs. Navàs, 55.

